

ТАВРІЙСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ
АГРОТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ДМИТРА МОТОРНОГО

УДОСКОНАЛЕННЯ ОСВІТНЬО-ВИХОВНОГО ПРОЦЕСУ В ЗАКЛАДІ ВИЩОЇ ОСВІТИ

ЗБІРНИК НАУКОВО-МЕТОДИЧНИХ ПРАЦЬ

Таврійський державний агротехнологічний
університет імені Дмитра Моторного

**Удосконалення освітньо-виховного процесу
в закладі вищої освіти**

збірник науково-методичних праць

**Запоріжжя
2024**

УДК 821.161.2.09 (062.552)

У45

Удосконалення освітньо-виховного процесу в закладі вищої освіти: збірник науково-методичних праць / Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного. Запоріжжя : ТДАТУ, 2024. Вип. 27. 478 с.

Рекомендовано до друку Вченою радою

*Таврійського державного агротехнологічного університету імені Дмитра Моторного
протокол №11 від 28.06.2024 р.*

Редакційна колегія:

Кюрчев С.В., д.т.н., професор, ректор ТДАТУ (головний редактор); Ломейко О.П., к.т.н., доцент, перший проректор (заступник головного редактора); Шарова Т.М., д.філол.н., професор, начальник ННЦ; Панченко А.І., д.т.н., професор, проректор з наукової роботи; Галько С.В., к.т.н., доцент, декан факультету енергетики та комп'ютерних технологій, Колокольчикова І.В., д.е.н., професор, декан факультету економіки та бізнесу; Іванова І.Є., к.с.-г.н., доцент, декан факультету агротехнологій та екології; Кувачов В.П., д.т.н., професор, декан механіко-технологічного факультету; Шокарев О.М., к.т.н., доцент, в.о. керівника ННЗУП; Землянська А.В., к.філол.н., доцент кафедри суспільно-гуманітарних наук.

У збірнику подано матеріали науково-методичної конференції ТДАТУ «Удосконалення освітньо-виховного процесу в закладі вищої освіти» (31 травня 2024 р., м. Запоріжжя).

Публікації присвячені питанням розвитку вищої освіти в умовах дистанційного навчання, використання інноваційних технологій в освітньому процесі, неформальної освіти та її ролі в підготовці майбутніх фахівців, упровадження результатів наукових досліджень з пріоритетних напрямів у фахову підготовку здобувачів освіти технічних спеціальностей, провідним тенденціям суспільно-гуманітарної та економічної освіти.

Збірник буде корисним науково-педагогічним працівникам, учителям-практикам, аспірантам та здобувачам вищої освіти.

Статті опубліковано мовою оригіналу

Адреса редакції: 69600, ТДАТУ, пр-т Соборний, 226,

м. Запоріжжя, Запорізька обл.

e-mail: nnc@tsatu.edu.ua

Навчально-науковий центр університету

© Автори публікацій, 2024

© Таврійський державний агротехнологічний
університет імені Дмитра Моторного, 2024

ЗМІСТ

Кюрчев С.В. <i>Виклики дистанційного навчання в переміщених університетах</i>	7
Агеєва І.В., Ортіна Г.В., Нехай В.В., Плотніченко С.Р., Вороніна Ю.Є. <i>Вплив цифровізації на трансформацію неформальної освіти в економічній сфері</i>	21
Арестенко Т.В., Кукіна Н.В., Шквиря Н.О. <i>Нові методи та технології навчання у ЗВО</i>	34
Аюбова Е.М., Ганчук М.М., Скиба В.П. <i>Використання веб-інструментів для дослідження біорізноманіття при викладанні екологічних дисциплін</i>	44
Болтянський Б.В., Болтянська Л.О. <i>Дистанційна освіта в умовах воєнного стану</i>	54
Вертегел В.Л. <i>Самостійна робота студентів в умовах дистанційного навчання»</i>	62
Вороніна Ю.Є., Нехай В.В., Ортіна Г.В., Плотніченко С.Р., Агеєва І.В. <i>Підходи до патріотичного виховання в освітньому процесі</i>	68
Герасько Т.В. <i>Формування світогляду фахівця-агронома за викладання навчальних дисциплін «Еколого-біологічне рослинництво» і «Органічне садівництво»</i>	74
Голуб Н.О. <i>Неформальна освіта: проблеми та перспективи</i>	80
Горбова Н.А., Єфіменко Л.М., Кукіна Н.В., Кравець О.В., Кюрчева Л.М. <i>Формування андрогенної компетентності державних службовців</i>	85
Дьоміна Н.А. <i>Сучасні особливості викладання вищої математики на інженерних спеціальностях</i>	91
Дяденчук А.Ф., Галько С.В. <i>Розвиток навичок моделювання та аналізу сонячних енергетичних систем за допомогою спеціалізованого програмного забезпечення</i>	97
Єременко Д.В., Єременко Л.В. <i>Генеza та розвиток самонавчання у сучасній вищій освіті</i>	106
Єременко Л.В., Єременко Д.В. <i>Критерії педагогічної ефективності особистісно-орієнтованих технологій навчання</i>	113

Єфіменко Л.М., Горбова Н.А., Кукіна Н.В., Кюрчева Л.М., Кравець О.В. <i>Застосування контекстного навчання при професійній підготовці магістрів</i>	123
Землянська А.В., Землянський А.М. <i>Актуальні технології трансляції гуманітарного знання</i>	129
Зімонова О.В. <i>Особливості роботи викладача щодо підвищення грамотності студентів на заняттях з української мови (за професійним спрямуванням) у ЗВО</i>	140
Зімонова О.В., Шлеїна Л.І., Ісакова О.І. <i>Культура мовлення майбутнього фахівця в умовах місцевих говорів</i>	146
Зінов'єва О.Г. <i>Імітаційне моделювання в освітньому процесі підготовки IT-спеціалістів</i>	153
Ісакова О.І., Шлеїна Л.І., Зімонова О.В. <i>Сучасна освітня парадигма: філософський аспект</i>	159
Коваленко О.І. <i>Інститут кураторства як складова виховних технологій при формуванні особистості студента у закладах вищої освіти</i>	168
Ковальов О.О., Самойчук К.О., Гулевський В.Б., Плахотник І.Г. <i>Підвищення якості знань при стимулюванні творчої активності здобувачів</i>	178
Колесніков М.О., Пащенко Ю.П. <i>Особливості вищої аграрної освіти в Нідерландах</i>	186
Колокольчикова І.В., Шокарев О.М. <i>Проблематика дистанційного навчання у світі та Україні</i>	199
Кравець О.В., Єфіменко Л.М., Горбова Н.А., Кукіна Н.В., Кюрчева Л.М. <i>Застосування математичного апарату та інтерактивних технологій при прийнятті управлінських рішень</i>	206
Кравець О.О. <i>Використання цифрових інструментів при викладанні іноземних мов</i>	215
Кувачов В.П., Коноваленко А.С. <i>Підготовка практично орієнтованих творчих інженерів в умовах дистанційного навчання</i>	221
Кукіна Н.В., Кравець О.В., Горбова Н.А., Кюрчева Л.М., Єфіменко Л.М. <i>Цифрова трансформація: нові виклики та можливості для економічної освіти</i>	229

Кюрчева Л.М., Горбова Н.А., Єфіменко Л.М., Кукіна Н.В., Кравець О.В. <i>Удосконалення майстерності викладача вищої школи в дистанційному режимі</i>	235
Леонтьєва В.В., Кондрат'єва Н.О. <i>Концептуальні засади та комплексна стратегія інформатизації вищої освіти: шлях до конкурентоспроможних фахівців у системі глобального інформаційного простору</i>	241
Мірошниченко М.Ю., Чернова Г.В. <i>Сучасні технології захисту інформації: аналіз ефективності та перспективи розвитку</i>	255
Нестеров О.С., Абдуллаєв А.К., Кубрак С.І. <i>Тестування загальної фізичної підготовленості футболістів 15-17 років</i>	264
Нестеров О.С., Газаєв В.Н., Магула О.С. <i>Впровадження фітнес- технологій у загально-фізичну підготовку у футболі підготовчого періоду річного циклу</i>	271
Нехай В.В., Ортіна Г.В., Плотніченко С.Р., Агеєва І.В., Вороніна Ю.Є. <i>Основні акценти методики викладання дисциплін зовнішньоекономічного напрямку</i>	279
Ортіна Г.В., Нехай В.В., Агеєва І.В., Плотніченко С.Р., Вороніна Ю.Є. <i>Формування методологічного підходу до відтворення інтелектуального капіталу</i>	287
Пашенко Ю.П., Колесніков М.О. <i>Використання інформаційно- комунікаційних технологій при викладанні хімії під час дистанційного навчання</i>	294
Плотніченко С.Р., Агеєва І.В., Вороніна Ю.Є., Нехай В.В., Ортіна Г.В. <i>Основи кейс-технології в освітньому процесі</i>	307
Попова І.О., Квітка С.О., Чаусов С.В. <i>Формування творчих здібностей здобувача-енергетика як суб'єкта виробничого процесу</i>	313
Попова І.О., Постол Ю.О., Петров В.М. <i>Компоненти професійно- педагогічної компетентності викладача ЗВО енергетичного спрямування</i>	324
Постол Ю.О., Гулевський В.Б., Попова І.О. <i>Про формування моделі навчання та підготовки фахівців з основ енергозбереження</i>	332
Сахно Л.А. <i>Штучний інтелект у закладах вищої освіти: проблеми та перспективи</i>	340

Скляр О.Г., Скляр Р.В. <i>Переваги використання хмарних технологій в освітньому процесі закладу вищої освіти</i>	350
Супрун О.М., Симоненко С.В. <i>Стратегії відповідального застосування штучного інтелекту у вищій освіті</i>	358
Шаров С.В., Коломоєць Г.А. <i>Використання ІКТ для забезпечення рухової активності</i>	367
Шарова Т.М. <i>Систематизація даних за результатами інтелектуальних змагань засобами аналітично-інформаційної системи</i>	375
Шарова Т.М., Землянська А.В. <i>Зауваги до вивчення курсу «Українська мова за професійним спрямуванням та основи академічного письма» здобувачами освіти технічних спеціальностей</i>	383
Шарова Т.М., Ломейко О.П., Шаров С.В. <i>Штучний інтелект в освіті: свідомий вибір</i>	390
Шлеїна Л.І., Ісакова О.І., Зімонова О.В. <i>Роль академічної доброчесності у сучасній вищій освіті</i>	409
Шокарев О.М., Кукіна Н.В., Колокольчикова І.В. <i>Інструментарій дисципліни «Маркетинг та логістика» у фаховій підготовці здобувачів ОПП «Агроінженерія»</i>	415
Яцух В.О., Зоря М.В. <i>Використання соціальних мереж при отриманні вищої освіти в Україні</i>	423
Havrilenko Y., Antonova H., Tetervak I. <i>Effective forms of university cooperation</i>	435
Havrilenko Y., Antonova H., Chaplinskyi A. <i>Concept of development of ukrainian higher education in the field of cooperation with foreign countries</i>	442
Havrilenko Y., Matsulevych O., Antonova H. <i>Internationalization of higher education in ukraine. Preconditions, current state, challenges</i>	450
Kryvonos I. <i>Formation of Key Competences in Foreign Language Classes by Means of Artificial Intelligence Technologies</i>	457
Palianychka N., Verkholtantseva V., Fuchadzhy N., Chervotkina O. <i>Implementation of active and interactive learning methods in teaching the discipline «Technological equipment in the industry»</i>	464
Zinovieva O., Lubko D. <i>Analysis and prospects for the implementation of STEM education in the educational process of a higher school</i>	470

Шлєіна Л.І., д-р філософ. з пед.н., доцент,
Ісакова О.І., к.філос.н., доцент, Зімонова О.В., ст. викл.
Таврійський державний агротехнологічний університет
імені Дмитра Моторного

РОЛЬ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ У СУЧАСНІЙ ВИЩІЙ ОСВІТІ

Анотація. У статті розглядається важливість дотримання академічної доброчесності та поваги до права інтелектуальної власності в контексті розвитку системи вищої освіти в Україні та її інтеграції у міжнародне освітнє та наукове співтовариство. Обговорюються різноманітні аспекти академічної нечесності, такі як плагіат, шахрайство, несанкціонована співпраця та інші, а також наводяться приклади заходів для їх запобігання. Підкреслюється необхідність вдосконалення системи освіти, сприяння вільному обміну думками та ідеями в університетському середовищі, а також захисту прав інтелектуальної власності. Зазначається, що ці кроки сприятимуть формуванню високої культури університетського середовища та підвищенню конкурентоспроможності країни в глобальному освітньому та науковому середовищі.

Ключові слова: інтелектуальна власність, академічна доброчесність, вища освіта.

Постановка проблеми. Інтеграція України у світовий та європейський соціокультурний простір ставить перед сучасним університетським та науковим середовищем нашої країни актуальне завдання дотримання академічної доброчесності. Хоча деякі можуть вважати, що академічна доброчесність стосується лише тих, хто займається науковою роботою, насправді вона має важливе значення також у сферах освіти та творчості, що робить її загальнолюдською проблемою. Згідно із Статтею 42 Закону України «Про освіту», академічна доброчесність визначається як «сукупність етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час

навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень» [5].

Важливим завданням державної політики в Україні є сприяння розвитку та ефективному використанню творчих досягнень особистостей, таких як науковці, винахідники, автори, творці. Це стосується людей, які мають здатність генерувати нові ідеї, створювати конкурентоздатну продукцію та збагачувати духовність і культуру нації.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проведено цілісний аналіз наукових досліджень, що стосуються актуалізації етичних проблем науки і освіти. До числа авторів, які висвітлюють цю тему, належать Т. Фінікова, А. Артюхов, В. Луговий, О. Слюсаренко, Ж. Таланова, В. Астахова, В. Сацик, О. Семенов та інші.

Формулювання цілей статті. Мета цієї статті – дослідити поняття академічної доброчесності як невід’ємної складової культури освітньо-наукового простору та розглянути поняття «інтелектуальна власність».

Виклад основного матеріалу досліджень. У своєму прагненні до вступу у ряди розвинених держав, Україна повинна невід’ємно приділяти увагу основоположним принципам демократії. Важливе значення у цьому процесі має підтримка академічної чесності, що є невід’ємною частиною сучасної системи вищої освіти та відображає традиції пріоритету закону. Визнання та повага права інтелектуальної власності є ключовими аспектами інтеграції України у глобальне наукове та освітнє співтовариство. Для успішного вирішення цих питань необхідно систематично досліджувати їх та розробляти відповідні стратегії та механізми їх впровадження.

Удосконалення системи вищої освіти потребує новаторських підходів до навчання та дослідження. Важливо створити місце, де студенти, викладачі та науковці можуть обмінюватися думками та ідеями [3, с. 96].

Також акцентується на важливості етики та чесності у вищій освіті та науковій роботі. Необхідно розробити нові методи спілкування для формування високої культури в університетах.

Крім того, дотримання демократичних цінностей та правових норм є важливим у процесі інтеграції України у міжнародне співтовариство.

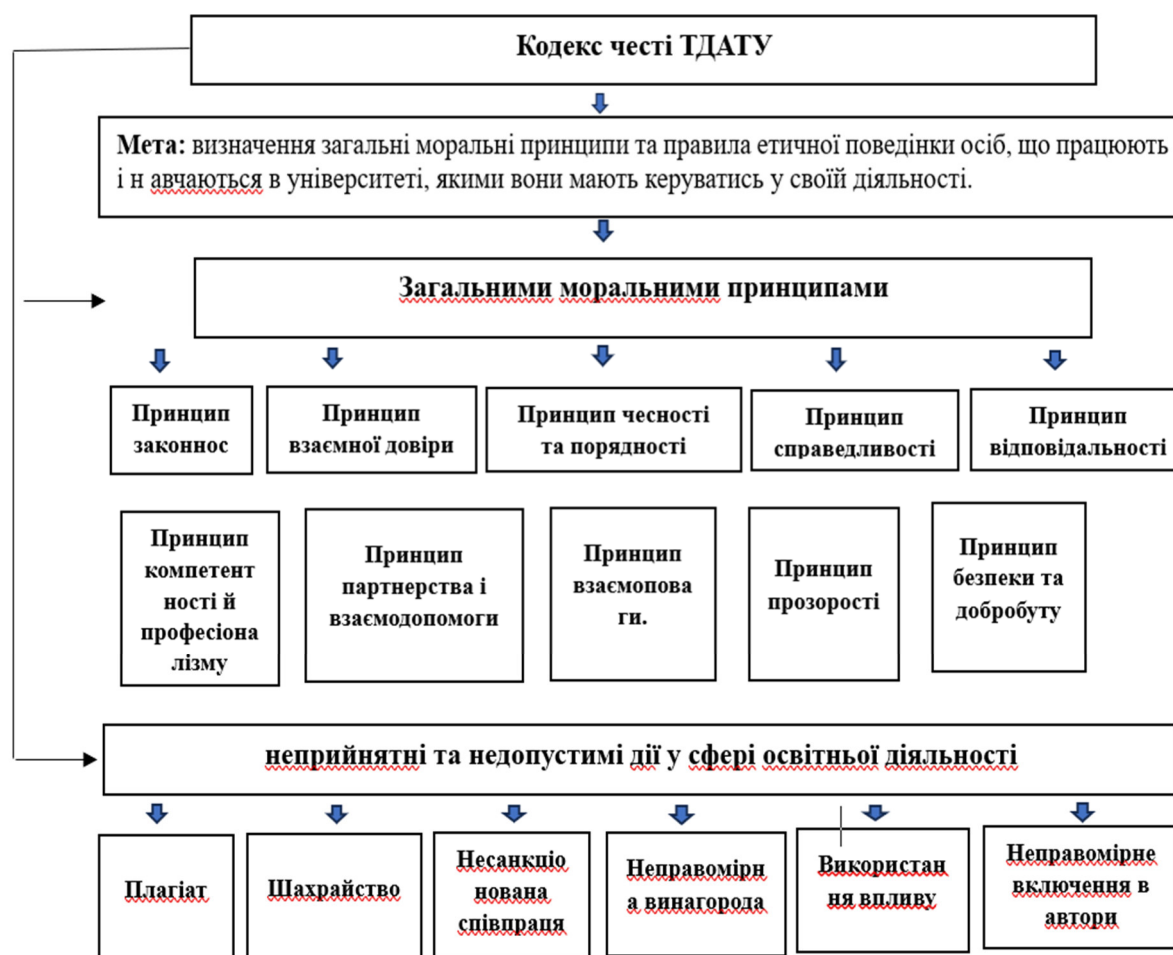
Особливу увагу слід приділити захисту прав інтелектуальної власності та повазі до досягнень науки. Це важливо для успішного розвитку країни.

У подальшому, важливо активізувати роботу над удосконаленням законодавства та створенням національної стратегії щодо інтелектуальної власності.

Загалом, досягнення цих цілей сприятиме покращенню доброчесності та інновацій на міжнародному рівні.

Проаналізувавши Кодекс честі ТДАТУ ми з'ясували, що університет закликає членів академічної спільноти діяти чесно та самостійно, використовувати надійні джерела інформації, дотримуватися принципів академічної чесності та звертатися за допомогою до колег у випадку труднощів. [2]

Аналіз Кодексу честі ТДАТУ відобразимо в табл. 1.1

Низка дій, які у ТДАТУ вважаються недопустимими у сфері освітньої діяльності, становить важливу складову чесного та етичного ставлення до навчання та дослідницької роботи. Ось докладніше про ці аспекти:

1. *Плагіат*: Це коли студент або вчений намагається представити чужу роботу, ідеї або тексти як свої власні без належного визначення джерела. Це може бути ненавмисним (наприклад, неправильно оформлені посилання) або усвідомленим.

2. *Шахрайство*: Це включає в себе будь-яку форму обману або підроблення інформації, таку як фальсифікація даних або результатів досліджень, або використання заборонених допоміжних засобів під час екзаменів. Списування також вважається шахрайством.

3. *Несанкціонована співпраця*: Це, коли студент надає або намагається надати допомогу іншим особам у вчиненні актів академічної нечесності. Наприклад, купівля робіт у інших осіб та їхнє подання як власних.

4. *Неправомірна винагорода*: Це коли студент або вчений пропонує або отримує неправомірну винагороду за результати оцінювання або виконання навчальних або дослідницьких завдань.

5. *Використання впливу*: Це використання родинних або службових зв'язків для отримання неправомірних переваг у роботі або оцінюванні.

6. *Неправомірне включення в автори*: Це коли особа додає імена людей до списку авторів робіт, які фактично не брали участі у їхньому створенні.

7. *Інші види академічної нечесності*: Це включає в себе будь-які інші дії, які порушують принципи академічної чесності, і можуть відрізнятися в залежності від конкретного контексту. [2]

У контексті Угоди про асоціацію між Україною та ЄС встановлено зобов'язання гармонізувати законодавство у сфері інтелектуальної власності з європейськими стандартами. Це стає важливим кроком для забезпечення вищих стандартів у сфері освіти та дослідницької роботи в Україні, а також підтримки інновацій та розвитку сучасного суспільства.

Безсумнівно, дотримання академічної доброчесності відіграє важливу роль у забезпеченні високої якості освіти та наукових досліджень, що є ключовим фактором у просуванні сучасного суспільства вперед. Навички розуміння та застосування принципів права інтелектуальної власності вкрай важливі, особливо в контексті стрімкого розвитку технологій та необхідності захисту інтелектуальних досягнень.

У сучасній українській вищій освіті однією з головних мет являється постійне вдосконалення системи освіти на основі високих етичних стандартів і принципів чесності. Впровадження новаторських механізмів

внутрішнього спілкування в університетському середовищі виступає важливим етапом на шляху до формування академічної культури. Це сприятиме не лише розвитку інтелектуального потенціалу, але й збільшить конкурентоспроможність нації в сучасному світі [6].

Висновки. Зазначений нами аспект відображає важливість впровадження культури академічної доброчесності в суспільстві та системі вищої освіти, дотримання академічної доброчесності та повага до права інтелектуальної власності є критичними для розвитку сучасної системи вищої освіти в Україні та інтеграції країни у міжнародне освітнє та наукове співтовариство. Важливою складовою цього процесу є вдосконалення системи освіти, створення умов для вільного обміну думками та ідеями серед студентів, викладачів і науковців, а також підтримка етики та чесності в навчанні та науковій роботі. Розвиток нових методів спілкування та активна робота над захистом прав інтелектуальної власності сприятимуть формуванню високої культури університетського середовища та підвищенню конкурентоспроможності країни в сучасному світі. Важливим кроком у цьому напрямку є гармонізація законодавства у сфері інтелектуальної власності з європейськими стандартами, що сприятиме підвищенню якості освіти та наукових досліджень в Україні.

Література

1. Академічна чесність як основа сталого розвитку університету / Міжнарод. благод. Фонд «Міжнарод. фонд. дослідж.освіт. політики»; за заг. ред. Т.В. Фінікова, А.Є. Артюхова. Київ : Таксон, 2016. 234 с.
2. Кодекс честі ТДАТУ : сайт ТДАТУ. URL: <http://www.tsatu.edu.ua/wp-content/uploads/kodeks-chesti-tdatu.pdf>.
3. Національна стратегія у сфері інтелектуальної власності на період 2020–2025 роки (проект).URL: <http://nipo.org.ua/activity/stvorennya-efektivnogo-navchalnogo-centru-u-sferi-intelektualnoi-vlasnosti-iv>.
4. Паладій М.В. Удосконалення державної системи правової охорони інтелектуальної власності – важлива складова інноваційного розвитку України. *Наука та інновації*. 2010. Т. 6. № 4. С. 43–45.
5. Про вищу освіту: Закон України. URL : https://kodeksy.com.ua/pro_osvitu/statja-42.htm.
6. Про освіту : Закон України від 05.09.2017 №2145-19. URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>. ст. 42.

7. Сопова Д. О. Феномен академічної чесності у контексті якості сучасної вищої освіти. *Педагогічна освіта: теорія і практика. Психологія. Педагогіка*. 2017. С. 79–84.

8. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої [...]: міжнародний документ від 27.06.2014. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_011#Text.

9. Шлеїна Л.І. Академічна доброчесність як невід’ємна складова сучасної вищої освіти. *Удосконалення освітньо-виховного процесу в закладі вищої освіти*: збірник науково-методичних праць / Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного. Запоріжжя : ТДАТУ, 2023. Вип. 26. С. 304–312.

Shlieina L., Isakova O., Zimonova O. The role of academic charity in modern higher education

Summary. This article examines the importance of academic integrity and respect for intellectual property rights in the context of the development of the higher education system in Ukraine and its integration into the international educational and scientific community. Various aspects of academic dishonesty such as plagiarism, cheating, unauthorized collaboration and others are discussed and examples of measures to prevent them are given. The need to improve the education system, promote the free exchange of thoughts and ideas in the university environment, and protect intellectual property rights is emphasized. It is noted that these steps will contribute to the formation of a high culture of the university environment and increase the country’s competitiveness in the global educational and scientific environment.

Key words: intellectual property, academic integrity, higher education.

Для нотаток

